

Méltósággal megöregedni: ezt a különböző szintű törvényi háttér is igyekszik segíteni

Az idősekről és az idősödő emberekről, társadalomban betöltött helyükkel, szerepükkel, társadalmi megítélésükkel kapcsolatban nagyon jelentős szemléletváltásra van szükség a globalizált világban és Magyarországon is. Hangsúlyozni kell, hogy az idősebbek hozzájárulhatnak a társadalmi jólét (= ami az anyagi jólétet jelenti) és a jóllét (= ez inkább az örömet, a biztonságot, az egészséget, a jó közösségeket foglalja magába) megteremtéséhez, ha biztosított lesz számukra az életminőségük fenntartása, a munkaerőpiacon való részvételük lehetősége és a kulturális, civil életben végezhető tevékenységük.

Mindezeket már nemzetközi, európai, országos és városi szintű ajánlások és törvényi hátterek támogatják. Ezeket minden idős érintettnek, de a fiatalabbaknak is célszerű ismerni az érdekérvényesítésért, hogy adott esetben tudjanak hivatkozni ezekre. Első írásunkba ezeket az alapvető dokumentumokat gyűjtöttük össze.

Egészségügyi Világszervezet [1]

A World Health Organization (WHO), az ENSZ Egészségügyi Szervezete 1997-ben vezette be az **aktív idősödés** fogalmát (Active ageing, World Health, 50. évfolyam, 1997/4., 3–30). **Az aktív idősödés célja az egészség, a társadalmi részvétel, a biztonság, az idősek önállóságának és függetlenségének megtartása.** Eszerint az aktív idősödés olyan időskor megéléséről szól, amely a fizikai aktivitáson túl, a munkaerőpiacon maradást és a *társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is jelenti.* ami sajnos az idősek csak nagyon kis részére tud megvalósulni. Az Európai Parlament 2021-ben már sokkal szélesebb körben érvényes ajánlásokat dolgozott ki.

Európai Parlament 2021. július 7-i állásfoglalása [2]

Az Európai Parlament 2021. július 7-i állásfoglalása az idősödéssel kapcsolatos, 2020 utáni politika lehetőségeiről és kihívásairól szól. Ez egy hatalmas, 25 oldalas szakmai dokumentum nagyon részletes értékelésekkel és ajánlásokkal. Fejezetei a következők:

- Általános kérdések
- Egészség és gondozás
- A méltósággal való megöregedés joga
- A foglalkoztatás és a tevékeny időskorban
- A demográfiai kihívások kezelése az uniós források támogatásával
- Az idősekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem
- Egészség és tartós idősgondozás
- Aktív időskor
- Egyedi politikák és kutatás

Idősek és Nyugdíjasok Európai Szövetsége (FERPA) [3]

A FERPA az európai nyugdíjas és idős emberek legreprezentatívabb szervezete, elnöke magyar, **dr. Mayer Miklós**. Programját, célkitűzéseit kiáltványban fogalmazta meg. Eszerint előzzük meg a nyugdíjasok elszegényedését annak érdekében, hogy emberhez méltó életük legyen. Ez négy prioritást jelent:

- Jog a **megfelelő nagyságú nyugdíjhoz**, elkerülendő, elsősorban a nők esetében az időskori szegénység,
- Jog a minőségi, pénzügyileg és területileg is hozzáférhető **hosszú távú ápoláshoz**;
- Jog az **egészséges és elfogadható lakhatáshoz** és a könnyen hozzáférhető alapvető közszolgáltatásokhoz (pl. energia);
- Jog minden időskorú személy **társadalomba való beilleszkedéséhez (az idősek is teljes mértékben részt vehessenek a társadalmi, politikai és kulturális tevékenységekben)**.

Magyarországi időspolitikai [4]

Az Országgyűlésünk 2009-ben a **81/2009.(X.2.) OGY határozatával** elfogadta a 2009-2034-ig terjedő időszakra az **Idősügyi Nemzeti Stratégiát**. Ez alapján 2016-2019 között Budapest és több kerülete és néhány vidéki város önkormányzata kidolgozta a helységük Idősügyi Stratégiáját.

Pécs Megyei Jogú Város Idősügyi Konceptiója [5]

A koncepció (elfogadva: 52/2023(II.21.)) a legfontosabb **célokat** a következőkben fogalmazta meg:

1. **Szemléletváltásra van szükség** az idősödés és az idősek társadalmi megítélését tekintve.
2. Az előző célkitűzés eléréséhez rendkívül fontos az **élethosszig tartó ismeretszerzés elősegítése**, (ennek fontos gyakorlata a *digitális készségek fejlesztése*).
3. Széles körben biztosítani kell a **szociális, a fizikai és a lelki egészség** feltételeit.
4. Meg kell adni a közszolgáltatásokhoz történő **egyenlő esélyű hozzáférést**. (*Akadálymentesítés, Smart technológiák alkalmazása, Gondozást nyújtó szolgáltatások. Ápolást végző családtagok felkészítése, Nyugdíjasház kialakítása*).
5. Erősíteni kell a **társadalmi integrációt** (*Foglalkoztatás elősegítése, Társas kapcsolatokat támogatása, Önkéntesség szorgalmazása, Tájékoztatás és érdekképviselet elősegítése*). A tájékoztatás során kiemelt tevékenységek: ismeretterjesztés, rendezvényszervezés, online felületek folyamatos tartalommenedzsmentje, témagenerálás a helyi média számára.
6. Ki kell alakítani a **hálózatosodó, horizontális partnerséget** korosztályok között (*Pécsi Idősügyi Hálózat*). Létre kell hozni *városi Senior Központot*. (Ehhez motivált, elhivatott közösségfejlesztők és széleskörű intergenerációs kapcsolatok kialakítása szükséges).

A rovat tartalmi összeállítását dr. Német Béla a Nyugdíjasok Egyesületének kapcsolati felelőse írt.

Várjuk idősödő és idős olvasóink észrevételei, javaslatait azzal kapcsolatban, milyen témákat dolgozzunk fel a rovatban!

Hivatkozások

- [1] <https://apps.who.int/iris/handle/10665/54909>
- [2] <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a22b0106.eu.p>
- [3] <https://www.eletetazeveknek.hu/europai-idosek-szervezetei/163-a-ferpa-kialtvanya>
- [4] <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a09h0081.OGY>
- [5] https://www.eeipecs.hu/wp-content/uploads/PMJV_Idosugyi-koncepcio.pdf